

دهه بی اینترنتی

از اعتراض بنزینی تا خاموشی اینترنت چه گذشت؟

مینو مؤمنی

روزنامه‌نگار

دریای آرامش بخش با موج‌های زیبایش، روزی روزگاری آرامش کاربران اینترنت در کشور را گرفته بودند. آنجا که کابل‌های رها شده در عمق دریا، هراز گاهی با لنگر کشتی‌ها در جدال بودند و این جدال، خاموشی اینترنت را رقم می‌زد. اما عاقبت کابوس لنگرها به پایان رسید و کابل جاسک - فجیره که از آن به عنوان قدیمی‌ترین کابل اینترنتی کشور یاد می‌شود (به نوعی در سال‌های گذشته این کابل تنها مسیر اینترنتی کشور به شمار می‌رفت و از آنجا که در زیر دریا قرار داشت) و در موارد بسیاری مانند لنگر انداختن کشتی‌ها باعث قطعی و ایجاد اختلال اینترنت در کشور می‌شد با تلاش وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و با افزودن مسیرهای متعدد اینترنتی به نوعی مشکل قطعی حل شد و باید گفت پیامی از عمق دریا و از سوی لنگرهای کشتی به سمت کاربران مخابره شد با این مضمون که دیگر اینترنت کشور بواسطه لنگرهای کشتی قطع نخواهد شد. البته در این میان کسی باور نداشت روزی فرا خواهد رسید که چراغ اینترنت کشور نه از عمق دریا و با لنگر کشتی، بلکه با اعتراض‌های بنزینی به خاموشی خواهد رفت.

■ این سوئیچ قاتل اینترنت

با اعلام افزایش قیمت بنزین و به دنبال آن بروز ناآرامی‌ها در برخی شهرهای کشور از گوشه و کنار خبر اختلال و قطعی اینترنت همراه به گوش رسید و بیشتر این اخبار در حد شایعه مطرح بود اما نهایتاً از حدود ساعت ۱۶ عصر شب ۲۵ آبان، ابتدا اینترنت بین‌الملل از سیم‌کارت‌های تلفن همراه کوچ و پس از آن این قطعی به اینترنت ثابت نیز رسید. در همین راستا وب سایت نت بلاکس netblocks.org که در زمینه تهیه نقشه اینترنت جهان، آدرس‌های IP و بررسی کیفیت و میزان قطعی یا کندی آن در همه نقاط دنیا فعالیت دارد گزارش مفصلی از اختلالات مختلف در شبکه ثابت و سیار اینترنت در ایران و از شهرهای مختلف آن منتشر کرد. براساس این گزارش وبه استناد نموداری که این سایت ارائه داده بود اعلام شد، حدود ۴۵ دقیقه پس از افزایش قیمت بنزین، دسترسی بسیاری از کاربران به اینترنت در ایران دچار اختلال و ساعتی بعد، ماجر به نقطه‌ای رسید که می‌توان ادعا داشت که حدود ۹۵ درصد ایرانیان به اینترنت دسترسی ندارند.

وقتی که اینترنت در کشور به خاموشی رفت نوک پیکان حمله، دولت و شخص وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات را نشانه گرفت و بسیاری با استناد به حرف رئیس دولت که قول داده بود وزیرش هرگز دستش به سمت دکمه فیلتر نخواهد رفت این سؤال را مطرح می‌کردند چرا اینترنت قطع شده است؟ در هیاهوی مجرم معرفی کردن وزیر جوان کابینه دولت به عنوان عامل اصلی قطع اینترنت، عاقبت یک مقام مسئول در وزارت ارتباطات با شرط محفوظ ماندن نامش در خبری اعلام کرد که محدودیت دسترسی به اینترنت با تصویب شورای امنیت کشور (شاک) انجام شده و پیگیری‌های زیادی از سوی وزارتخانه و شخص وزیر در حال انجام است تا با رایزنی با دبیرخانه شاک، مجوز لازم برای برقراری مجدد ارتباطات و ابلاغ آن به اپراتورها صورت بگیرد. به هر حال بعد از اظهار نظر این مقام مسئول در وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، علی‌رغمی سخنگوی دولت اولین مسئولی محسوب می‌شد که به طور رسمی در خصوص قطعی اینترنت اظهار نظر کرد.

وی در بخشی از نشست خبری مشترک با مسئولان مربوط به طرح اصلاح قیمت بنزین، درباره قطع شدن اینترنت گفت: «وقتی اعتراض‌ها ایجاد شد اینترنت بود، اما وقتی سنگ در خیابان‌ها خالی می‌شد و از طریق اینترنت اطلاع‌رسانی می‌کردند، شورای امنیت کشور تصمیم به قطع اینترنت گرفت.»

بعد از اظهار نظر سخنگوی دولت، نوبت به غلامحسین اسماعیلی سخنگوی قوه قضائیه رسید. او نیز روز ۲۸ آبان در نشست خبری با دفاع از قطع اینترنت در کشور و اینکه باید زودتر این کار صورت می‌گرفت اعلام کرد: «تصمیم مراجع امنیت ملی این بود که اینترنت قطع شود و اقتضای این بود که اجازه ندهیم دشمن از این فضا برای رسیدن به اهداف خودش از سرمایه ملی استفاده کند.»

به هر حال بعد از کش و قوس‌های فراوان و در نبود اینترنت، عاقبت با اطلاع‌رسانی از سوی سخنگوی دو قوه مشخص شد اینترنت کشور به دلایل امنیتی و توسط شورای امنیت کشور قطع شده است و در این میان برای بسیاری این سؤال مطرح شد که آیا ایران تنها کشوری است که به دلایل امنیتی مبادرت به قطع اینترنت کرده است که در پاسخ باید گفت ایران اولین کشوری نیست که دسترسی خود به اینترنت جهانی را به عنوان ابزاری برای مدیریت ناآرامی‌های داخلی و ابزاری برای ایجاد امنیت در کشور قطع می‌کند. البته بعضی از کشورها نیز به دنبال روشی برای قطع اینترنت بودند تا جایی که این قطع اینترنت را به قانونی بدل کنند در همین راستا گفته می‌شود ۱۰ سال پیش، لایحه‌ای در سنای آمریکا ارائه شد که جنجال‌های زیادی را برانگیخت. این لایحه که هرگز حتی برای رای‌گیری هم به صحن سنا نرسید، این امکان را برای دولت آمریکا فراهم می‌کرد که یک «سوئیچ قتل اینترنت» دست و پا کند که این امکان را فراهم می‌آورد تا در شرایط اضطراری اینترنت سراسری آمریکا قطع شود. این پیشنهاد انتقادات قابل توجهی را به دنبال داشت و

